

Z nadaljevanjem projekta bodo posameznim listinam dodali tudi slike listin in pečatov (po vzoru Württemberskih regestov). Preprosteje bodo izboljševali njihove transkripcije, odpravljali napake in jih digitalno povezovali tudi z drugimi, podobnimi podatkovnimi bazami. Zazdaj je v načrtu digitalna povezava z digitalno *Monumenta Germaniae Historica* (dMGH)² in *Regesta Imperii Online*.³

Jure Volčjak

Mednarodna znanstvena konferenca "150 let od prvega modernega habsburškega popisa prebivalstva. Študijsko posvetovanje o prebivalstvu Istre in sosednjih dežel". Pulj, Univerza "Juraja Dobrile", 31. oktober 2007

Oddelek za humanistične vede Univerze Juraja Dobrile v Pulju in Humanistično društvo Histria iz Kopra sta 31. oktobra 2007 v Pulju organizirala študijsko posvetovanje o prebivalstvu Istre in sosednjih dežel ob 150. obletnici prvega modernega habsburškega popisa prebivalstva.

Znanstveni odbor, ki so ga sestavljali Dean Krmac, Aleksej Kalc, Egidio Ivetić, Marco Breschi in Miroslav Bertoša, je v 150. obletnici prvega modernega habsburškega popisa prebivalstva uvidel pomembno priložnost za soočanje zgodovinskih in demografskih raziskovanj o Istri in sosednjih območij v habsburškem obdobju, saj popis prebivalstva

iz leta 1857 predstavlja po enotnem mnenju zgodovinskega eno od prvih sodobnih štetij v evropskem in svetovnem merilu, ki temelji na pravih znanstvenih metodah in ustreza štirim osnovnim pravilom modernih prebivalstvenih popisov (individualnost, sočasnost, celovitost in periodičnost).

Na pobudo organizatorjev se je odzvalo zavidljivo število slovenskih, hrvaških, italijanskih in avstrijskih strokovnjakov, kar po eni strani govori o dovtetnosti statistične, arhivske, geografske in zgodovinske stroke do historično prebivalstvenih raziskav, po drugi pa dokazuje prisotnost širšega znanstvenega interesa do raziskovanja istrskega prostora in njegove zgodovine.

Organizatorja sta se tako v strokovnem kot tehničnem pogledu izkazala s temeljito pripravo študijskega posvetovanja; predvsem velja opozoriti tisk štiri jezične brošure s povzetki referatov *"150 let od prvega modernega habsburškega popisa prebivalstva"*, ki jo je pod uredništvom Deana Krmaca založilo Humanistično društvo Histria. Za naslednje leto pa je napovedana izdaja zbornika, v katerem bodo objavljeni celotni prispevki referentov.

Na konferenci se je zvrstilo 20 referatov, razdeljenih na štiri tematske sklope. Vsakemu konferenčnemu sklopu je sledil kritični komentar referatov, ki je obenem predstavljal uvod v razpravo. Organizatorji so nalogo diskutantov zaupali Luciji Pozzi z Univerze v Sassariju, Marinu Budicinu iz Centra za zgodovinske raziskave iz Rovinja, Marinu Maninu s Hrvatskega instituta za povijest iz Zagreba in Marti Veriginelli z Univerze v Ljubljani. Uvodno predavanje *"Obdobje prvih modernih štetij prebivalstva"*, je podal Marco Breschi, redni profesor demografije na ekonomskima oddelkoma univerz v Sassariju in Vidmu.

Prvi sklop konference *"Pomen prvega modernega popisa prebivalstva v okviru habsburškega cesarstva"* je odprla razprava Fiorenza Rossija (Univerza v Padovi), ki je prikazala bistvene značilnosti prebivalstvene statistike v avstrijski monarhiji med letoma 1827 in 1865. Prispevek Božene Vranješ-Šoljan (Univerza v Zagrebu) je obravnaval podobnosti in razlike socialnega in zgodovinskega konteksta popisov prebivalstva iz let 1851 in 1857. Analizo popisa iz leta 1857 so iz različnih perspektiv nadaljevali Dean Krmac (Humanistično društvo Histria iz Kopra), Silio Rigatti-Luchini (Univerza v Padovi) in Sonja Anžič (Zgodovinski arhiv Ljubljana), ki je predstavila potek in izvedbo štetja prebivalstva leta 1857 na primeru Ljubljane.

² <http://www.mgh.de/>

³ <http://www.regesta-imperii.de/>

Drugi sklop konference *"Popis prebivalstva iz leta 1857 v Istri"* se je začel z razpravo Ivana Zupanca (Univerza v Zagrebu) o prebivalstvu Istre na občinskem nivoju v popisu iz leta 1857. Ivica Pletikosić (Univerza na Primorskem, Koper) je podal pregled arhivskega pragradiva in objav o popisu leta 1857 za Istro, Nikola Vojnović iz Pule pa je analiziral spremembe v številu in razporeditvi prebivalstva istrske regije med letoma 1857 in 1910. Damir Josipović (Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana) je predstavil pomen popisov prebivalstva za spreminjanje demografske dinamike in administrativne ureditve v Istri.

V okviru tretjega sklopa konference *"Viri in dokumenti za historično demografijo istrskega območja"*, je Vincenc Rajšp iz Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju predstavil podatke o številu prebivalstva za Istro ob razmejitvi škofij v letih 1772–1830, Albino Senčič iz Državnega arhiva na Reki pa je prikazal upravno-teritorialno delitev Primorja v letu 1815. Danijela Dobljanović in Mirjana Kontestabile Rovis sta v svojih razpravah obravnavali arhivske vire, ki vsebujejo podatke za preučevanje demografske zgodovine na področju Državnega arhiva v Pazinu oziroma Pokrajinskega arhiva v Kopru, posebej pa sta obravnavali popisa prebivalstva iz leta 1869 za občino Buje ter popis prebivalstva Izole leta 1890.

Zadnji, četrti sklop konference *"Raziskave o prebivalstvu Istre (popisi 1857–1910)"*, je odprla razprava Sabine Žnidaršič Žagar (Univerza na Primorskem, Koper), ki se je osredotočila na komparativne probleme avstrijske statistike s posebnim poudarkom na statistiki dela. Darko Dukovski (Univerza na Reki) je prikazal pomen habsburškega popisa prebivalstva kot izvora podatkov za družbeno in ekonomsko zgodovino Istre ob prelomu stoletja (1890–1910). Manuela-Claire Warscher iz Dunaja je predstavila specifičnost demografskega razvoja istrskega kmečkega sloja, Andrej Studen (Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana) pa je obravnaval habsburški popis prebivalstva kot vir za preučevanje stanovanjske kulture na primeru Ljubljane. Nacionalnih vidikov, tj. težnje po upoštevanju jezikovne, narodne in verske zavesti slovanskega prebivalstva v Istri, se je dotaknila razprava Salvatorja Žitka iz Zgodovinskega društva za južno Primorsko iz Kopra. Zadnja razprava Olinta Mileta Mattiuzza iz Orbassana je obravnavala migracijske tokove, odhoda/prihoda puljskega prebivalstva v drugi polovici 19. stoletja.

Ob zaključku vseh konferenčnih sklopov, posebno pa ob zaključku konference, ki se je odvijala pod znanstvenim pokroviteljstvom Italijanskega društva za historično demografijo, Znanstveno-raziskovalnega središča v Kopru in Hrvaškega inštituta za zgodovino, se je razvila živahna razprava, ki se je kritično dotaknila vsebinskih, predvsem pa metodoloških vidikov obdelave in obravnave statistično-demografskih podatkov, kar dejansko predstavlja svojevrstno specifičnost zgodovinsko-demografske stroke. Študijsko posvetovanje je ob kritičnem soočenju stališč odprlo nova vprašanja in nakazalo pot novim tovrstnim raziskavam. V tem okviru se je med posvetovanjem postavilo tudi vprašanje širše zgodovinske kontekstualizacije, saj nam prav specifične znanstveno-metodološke razsežnosti popisa iz leta 1857 ter naslednjih štetij v okviru avstro-ogrskega cesarstva nudijo izredne elemente za analizo in razumevanje obdobja "epohalnih premikov", ki so v soju evropskih modernizacijskih procesov zaznamovali tudi "istrski mali svet".

Deborah Rogoznica

Sporočilo o zasedanju svetovne konference mednarodne zveze televizijskih arhivov, Lizbona 12. 10.–15. 10. 2007

Glavno mesto domovine drznih pomorščakov je sredi meseca oktobra, pri nas jesensko obarvanega in meglenega, na zahodnem robu Evrope pa polnega zlatorumenega sonca, ki je mesto ob izlivu reke Tejo v Atlantski ocean ogrelo do pravih poletnih temperatur, prijazno gostilo udeležence svetovne konference Mednarodne zveze televizijskih arhivov FIAT/IFTA. Glavno temo konference je zveza posvetila raziskovanju novih svetov v digitalnem okolju in spogledovanju arhivov z interaktivnimi izzivi sodobnega sveta. Konferenca je bila organizirana v sodelovanju FIATA/IFTE in Radiotelevizije Portugalske - RTP.

Izbrana tema je bila nedvomno primerna za srečanje v mestu, ki so ga Feničani imenovali "dobro pristanišče", saj smo tudi delavci v arhivih danes varno zasidrani v varnih pristanih, ki jih oklepajo zidovi arhivov. Toda, ali smo pripravljene za pohod v širne nove svetove, ali premoremo pogum, ki so ga zmogli portugalski pomorščaki, ko so se podajali na